

HOLICKO

KRAJEM EMILA HOLUBA

Pracovní list s informacemi o obci, matematickými a čtenářskými úlohami.

DOLNÍ ROVEŇ

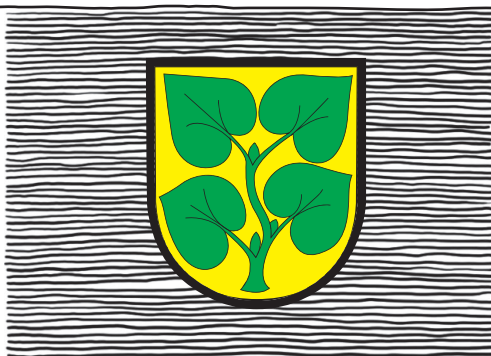
Místní části: Dolní Roveň, Horní Roveň, Komárov a Litětiny

Počet obyvatel

2 116

(k 1. 1. 2024, zdroj ČSÚ)

Rozloha

2 903 ha

(k 1. 1. 2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů

758

(k 26. 3. 2021, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka

1336

Dolní Roveň – nejdelší obec

- Nejnižší položená obec Holicka
- S délkou 7,9 km se jedná o nejdelší obec na Holicku
- Jediná obec holického mikroregionu s číslovanými názvy ulic
- Místo, kde můžete obdivovat nejenom jiřinky
- Má největší procentuální podíl zemědělské (i orné) půdy (cca 85 %)
- Pyšní se největším počtem Sborů dobrovolných hasičů (SDH Dolní Roveň, SDH Horní Roveň, SDH Litětiny a SDH Komárov) na Holicku
- Obec, kde Vás nenechají na holičkách (spolek Svépomoc se stará o finanční příspěvek pozůstalým na pohřeb)

Spolufinancováno
Evropskou unií

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ih MAS
HOLICKO o.p.s.

Informace o obci Dolní Roveň a její historii

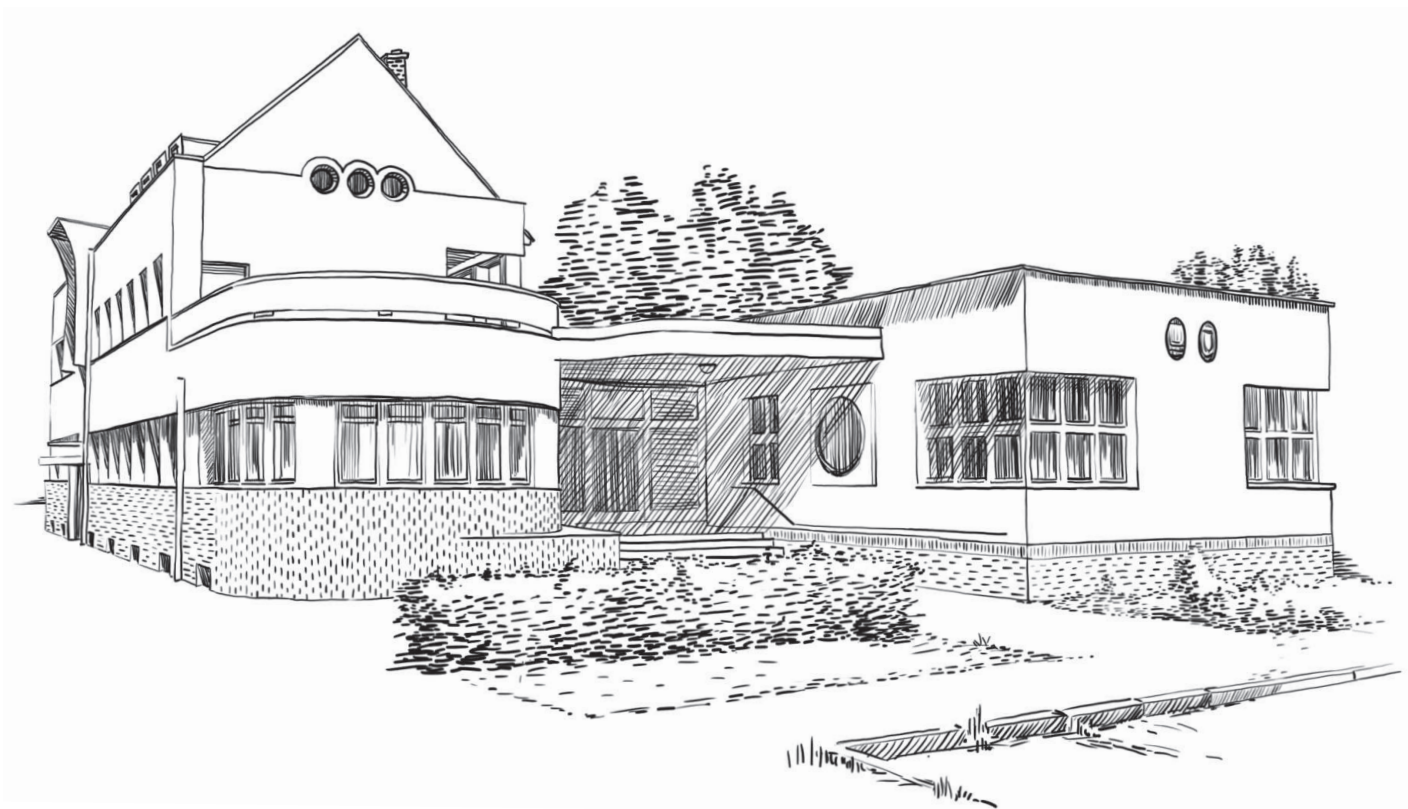
I Dolní Roveň se stejně jako její abecední předchůdkyně skládá ze čtyř místních částí – Dolní Roveň, Horní Roveň, Komárov a Litětiny. A právě díky tomuto spojení dříve samostatných obcí a osad se zařadila mezi nejdelší obce České republiky. Jednotlivé části obce na sebe totiž bezprostředně navazují. Pokud tudy při cestě z Pardubic do Vysokého Mýta přes Dašice projíždíte, rozhodně si budete o Rovni rozkládající se podél toku říčky Lodrantky dlouho vyprávět.

Z historických pramenů se o Rovni poprvé dozvídáme, stejně jako o řadě míst na Holicku, v roce 1336, kdy byli pozváni do Čech němečtí kolonizátoři, aby zakládali osady. Původní název obce Waltersdorf se odvozuje pravděpodobně právě od německého kolonizátora. Původní centrum obce bylo v nynější části Horní Rovně, kde bývala rychta s „vejsadní krčmou“, což se v podobě hostince s kulturním domem dochovalo dodnes.

Farní barokní kostel sv. Kateřiny se poprvé připomíná r. 1349, tehdy se též poprvé objevuje český název vesnice, který se potom udržel až do dnešních dní. Archeologické nálezy z katastru Dolní Rovně však dokládají zdejší osídlení již z pozdní doby bronzové (1000 let př. n. l.). Zděné stavby se ve vsi objevily až s nástupem baroka. První doloženou kamennou stavbou je právě kostel, jehož dnešní podoba vznikla v letech 1697–1699. Stavitelem byl Vlach Jan Conacras z Chrudimi.

Kolem 2 100 obyvatel zde žije ve více jak 750 domech. A tím se dostáváme k pověstným roveňským ulicím. Nenesou jména významných českých, světových, ani regionálních rodáků, i když by Roveň měla značný výběr i ze svých řad. Proč tedy pro své ulice zvolila malebná obec řadové číslovky? Inspirovali se americkým způsobem, kde je tento systém běžný a předešli tak případnému nesouhlasu a dohadování. Ale pozor – nejsou to oficiální názvy ulic, ty svá jména ve skutečnosti nemají. Korespondence zde chodí usedlíkům pouze na název obce (resp. název místní části) a číslo popisné.

Co se týče výletů, tak z Litětín máte na dosah ruky rozsáhlý les Boršov. Ten je oblíbeným místem cyklistů, vedou přes něj turistické trasy i naučná stezka. Příjemným zastavením je i rybník Lodrant, který má přes 22 hektarů. Při procházce po jeho hrázi je možné vidět řadu vodních ptáků, brouků i rostlin.

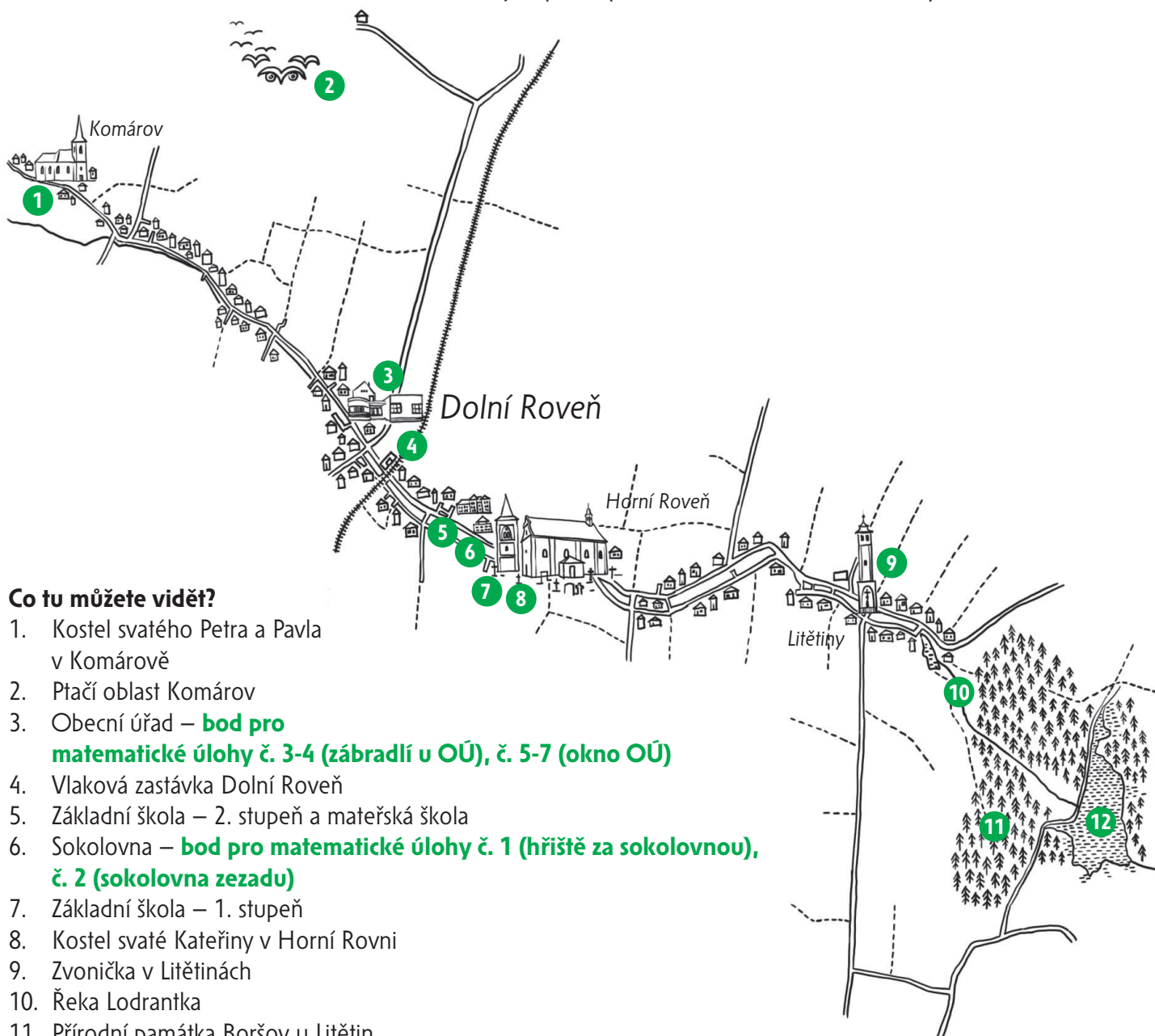
Zajímavosti v obci Dolní Roveň

Co tu můžete zažít?

Spolek Svěpomoc
Obcházení ovocných stromů na svátek svatého Matěje – únor
Vodění Jidáše – Velikonoce
Roveňský turistický cyklomaraton – červenec
Národní výstava jiřinek – září
Podzimní zahrádkářská výstava – září
Memoriál Jaroslava Brože – září
Memoriál Miroslava Hemerky – prosinec
Vánoční výstava – prosinec

Koho jste tu mohli potkat?

František Udržal – meziválečný předseda vlády ČSR
Josef Svatoň – důstojník prvorepublikové československé armády

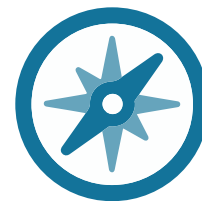

Co tu můžete vidět?

1. Kostel svatého Petra a Pavla v Komárově
2. Ptačí oblast Komárov
3. Obecní úřad – **bod pro matematické úlohy č. 3-4 (zábradlí u OÚ), č. 5-7 (okno OÚ)**
4. Vlaková zastávka Dolní Roveň
5. Základní škola – 2. stupeň a mateřská škola
6. Sokolovna – **bod pro matematické úlohy č. 1 (hřiště za sokolovnou), č. 2 (sokolovna zezadu)**
7. Základní škola – 1. stupeň
8. Kostel svaté Kateřiny v Horní Rovni
9. Zvonička v Litětinách
10. Řeka Lodrantka
11. Přírodní památka Boršov u Litětin
12. Rybník Lodrant

Více informací o zajímavých místech v obci najdete na webových stránkách uvedených v zápatí.

Matematické úlohy v obci Dolní Roveň pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ

Pro výpočet lze využít aplikaci MathCityMap Kód: 0222679

Umístění: Místa najdete v mapce na str. 2

Informace o této trase Počet úloh: 7

Očekávaná doba trvání: 1 hodina

Délka: 0,9 km

Výsledky a řešení úloh naleznete na webových stránkách uvedených v zápatí tohoto listu.

Hřiště za sokolovnou – betonová plocha

Za sokolovnou je na hřišti ohrazená betonová plocha. Jaký má tvar?

- a) kruh
- b) čtverec
- c) obdélník
- d) šestiúhelník
- e) osmiúhelník

Odpověď: _____

Nápověda 1 Spočítejte rovné strany zábradlí.

Nápověda 2 Hledejte, kde se směr zábradlí mění, tam bude vrchol. Vrcholy spočítejte.

Sokolovna zezadu

Sokolovna má v zadní části podjezd s pilíři (sloupy). Mezi všechny sloupy rozestavíme děti tak, že zleva mezi první a druhý sloup se postaví 1 dítě, mezi druhý a třetí sloup 2 děti, a tak postupně do mezer mezi sousedními sloupy postavíme vždy o 1 dítě víc než do předchozí mezery. Kolik dětí se nám mezi všechny sloupy vejde?

Odpověď: _____

Nápověda 1 Nejprve spočítejte, kolik je sloupů. Bude stejně i mezer mezi sloupy?

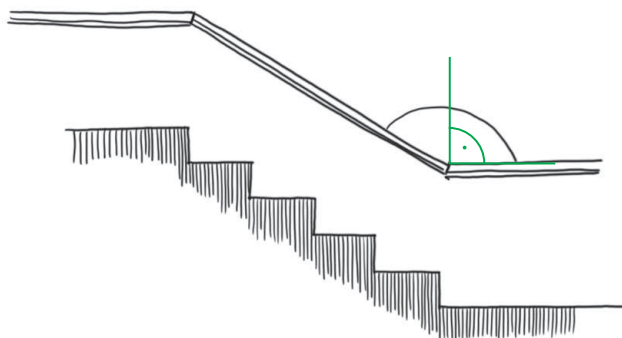
Nápověda 2 Spočítejte, kolik dětí bude v jednotlivých mezerách mezi sloupy.

Nápověda 3 Nezapomeňte počty dětí v mezerách sečíst dohromady.

Zábradlí u obecního úřadu I

U schodů do obecního úřadu je zábradlí. Jaký úhel ve stupních svírají tyče zábradlí nad dolní částí schodů? Úhel odhadni co nejpřesněji.

Odpověď: _____

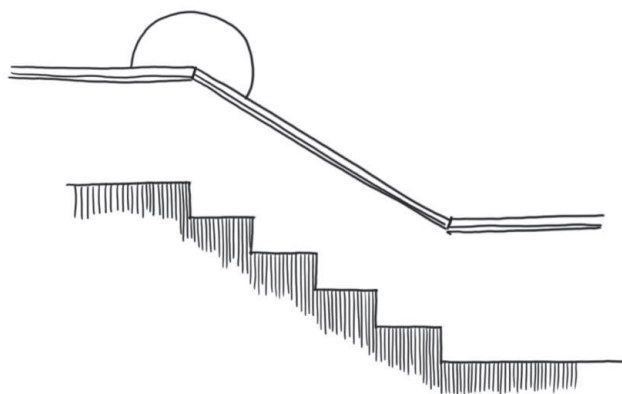
Nápověda 1 - Ukažte si, kde je hledaný úhel. Je větší než pravý úhel?

Nápověda 2 - Porovnejte odhadovaný úhel s přímým úhlem.

Zábradlí u obecního úřadu II

Nad schody svírají madla (horní část zábradlí) zábradlí jiný úhel než u dolní části schodů. Jaká je přibližně jeho velikost ve stupních.

Odpověď: _____

Nápověda 1 Připomeňte si vedlejší a střídavé úhly.

Nápověda 2 Úhel, který hledáme, bude větší než přímý úhel, tedy větší než 180° .

Okno obecního úřadu

Na budově obecního úřadu je zajímavé okno. Najdete ho pod znakem úřadu nalevo. Je vlastně tvořeno dvěma okny, která svírají pravý úhel.

Představte si, že tato okna tvoří část „skleněného kvádrů“, zasazeného do zdi budovy a my z něj vidíme jen dvě celé stěny (ta okna, která vidíte). Jaký tvar bude mít půdorys tohoto kvádrů?

- a) kvádr
- b) obdélník
- c) krychle
- d) čtverec

Odpověď: _____

Nápověda 1 Půdorys je pohled shora.

Nápověda 2 Když se na kvádr budeme dívat shora, pohled bude 2D.

Nápověda 3 Všimněte si velikostí úhlů a délek stran/hran.

Okno obecního úřadu – horní stěna kvádrů

Představme si skleněný kvádr z oken, z něhož vidíme jen celé dvě sousední stěny. Z kolika malých skleněných tabulek bude složena horní stěna kvádrů?

Odpověď: _____

Nápověda 1 Naznačte si rukou, kde se bude stěna nacházet.

Nápověda 2 Skleněné tabulky v horní stěně kvádrů nebudou mít stejný tvar, jako mají tabulky v bočních stěnách.

Okno obecního úřadu – skleněné tabulky

Jaký tvar by měly skleněné tabulky, které tvoří horní stěnu skleněného kvádrů, ze kterého vidíme dvě celé stěny (rohové okno)?

- a) obdélníky
- b) čtverce
- c) kosočtverce
- d) kosodélníky
- e) lichoběžníky

Odpověď: _____

Nápověda 1 Zaměřte se na to, jak by vypadal malý kvádr, u kterého každou stěnu tvoří jen jedna celá tabulka.

Nápověda 2 Jak by vypadala u malého kvádrů horní stěna?

O ohnivém muži a světýlkách

Pověst z knížky Holicko – pověsti a povídky

Za starých časů býval na Holicku mistrem v tkalcovském oboru soused Velinský. Když sedl k práci, člunek mu létal v osnově jako divý, stav klapal a plátýnka či kanafasu požeňnaně přibývalo. Dokázal nastříhnout látku na kabátec i na suknici. Zákazníci se za ním trousili od rána do večera, až to bylo panímámě někdy na obtíž. Však také mlela pantem v jednom kuse. Tkadlec si před ní musel zacpávat uši, jinak by ohluchl.

Obchod jim kvetl kupodivu dobře. Co neprodali přímo, roznášel Velinský po kraji. Tu zanesl balík plátna do Litětín, tu do Rovně nebo zamířil až do Sezemic. Občas ho formani naložili na vůz, to si pak liboval, kolik štací stihne oběhnout.

Jednou na podzim, právě si meluzína česala vlasy a hřeben jí přitom zpíval, se tkadlec rozhodl, že už má dost velké zásoby a že je třeba plátno prodat. Svěřil se s tím ženě. Příliš se jí to nezamlouvalo. Čas od času mu sice lála, měla ho však pořád ještě ráda a pustit mužíčka s balíky na zádech jen tak do podzimní plískanice za tu starost nestálo. Tkadlec si ale postavil hlavu. Co měla dělat?

Řekla tedy alespoň: „Pořádně se obleč. Bláta je na cestách až po uši a zítra bude určitě pršet. A taky nezapomeň na ohniváka, kdyby ses opozdil. Víš, jak dopadl Hořec u hromničné hrušky?!“

„Vrátím se ještě za světla,“ opáčil Velinský a šel si po svých.

Ale žena mu vstoupila do cesty: „Však Holubová z Mejta by ti potvrdila, jak jí sedával ohnivý muž na okně.“

Anebo ten forman, co jel od Rovně k Platěnicím.“

„Baže ten si ale řádně přihnul,“ zavrčel tkadlec.

„Přihnul, nepřihnul, nebyl sám, co spatřil ohýnky. Nechvíle z Holic si zase vezl domů pšenku a ohnivák ho doprovodil až na záhrobeň. Kdyby soused neřekl: Pán Bůh tě pozdrav, kdoví, jak by to skončilo,“ pokračovala žena. Chtěla pantátu přesvědčit, že s ohnivákem nejsou žerty, ale ten, zvyklý na moře planých slov, poslouchal jen jedním uchem, aby mu zase hlava netřeštila.

„Říkalas mi to snad už tisíckrát,“ rozčílil se.

„Já jen, abys nezapomněl,“ zavrkala jako holoubek panímáma a láskyplně na Velinského pohlédla.

Přišlo ráno, tkadlec vstával ještě za tmy. K rolím plátna přibalil polobavněný barchan a vykročil odhodlaně za svými zákazníky. Právě dnes měl sklízet úrodu za celoroční práci. Štrapajdil si to pěkně polní cestou mezi kolejem, vyhloubenými od kol vozů, a zpočátku si i hvízdal. Budu-li mít štěstí, potkám nějakého formana, rozjímal. Jako naschvál však žádný povoz ten den krajem nejel, a tak si musel svou trasu odšlapat pěkně po svých. Boty se mu na kluzkém blátě podsmekávaly a náklad na zádech pronášel. Únavou málem klesal k zemi, když dorazil k prvním zákazníkům. Zastavil se téměř u každého stavení a věru, že byl očekáván. Lidé si kupovali plátno na potahy, podšívky, ubrusy i onuce. Mámy nosily v loktuších z plátna malé děti a také z něho dělaly pytle na mouku. Skoro každý si chtěl od tkalce kousek látky koupit. Kdo neměl čím zaplatit, nabízel mouku, čočku, kousek slaniny nebo vydělanou kůži z berana. Byli i takoví, co přinášeli Velinskému štamprličku pálenky nebo kus špeku k zakousnutí, a tkadlec jedl a pil, až měl boule za ušima. Najednou zjistil, že má dost. Měl plné břicho a svět se mu kolébal pod nohama.

Nu což, musím k domovu obrátit, pomyslel si a hrálo ho u srdce, že všechno zboží prodal. Vydělal na plátýnku víc, než předpokládal. V jednom se ale přepočítal, že mu cesta nazpět uteče rychleji. Náklad z domova ho sice už netížil, vracel se však obtěžkán moukou a jiným proviantem, kterým ho sousedé obdařili.

A tak šel, noc se mu pletla pod nohama, na strništi úpěl vítr a zaséval mu do duše úzkost, že netrefí nazpět. Krajina ve tmě se opravdu změnila. Cesta zahýbala a kroutila se a on začal svolávat všechny svaté, aby mu pomohli, nebo že zabloudí.

A tu, kdesi v polích, tam, kde stával dub, k němuž upíral skrz tmu žádostivě oči, kmitlo světýlko. V tkalcově srdíčku zaplála jiskřička. Hned ho napadlo, že mu panímáma vyrazila naproti. Přidal tedy do kroku a bujaře zahalekal. Jak se ale polekal, když zjistil, že světýlko poskakuje mimo cestu a láká ho do temnot lesa.

„Ženo, jsi to ty?“ zavolal opatrně. Žádný hlas se však neozval, jen světýlko ještě více zaplálo. I tu se tkadlec doopravdy vyděsil, vzal nohy na ramena a pelášil na druhou stranu. Co čert nechtěl, udělal sotva dva kroky a jak široký, tak dlouhý padl i s nákladem do škarpy. Světýlko nelenilo a znovu si ho našlo.

Ohnivý muž, napadlo tkalce a vzpomněl si na slova své ženy, na zkušenost souseda Hořce, na matku Holubovou i na pantátu Nechvíleho, který si vezl domů pšenku. Co mi to jen žena radila?

„Pán Bůh tě pozdrav!“ zakřičel, zdvíhaje se celý promáčený z jámy.

„Na to jsem čekal sto let,“ odpověděl spokojeně hlas ze tmy, světýlko přestalo dorážet a naopak mu začalo ukazovat směr.

Tkadlec se záhy vzpamatoval. Poskládal rozházené věci a vyrazil za ním. Světýlko ho dovedlo až k hromničné hrušce a pak zmizelo.

Odtud na silnici byl už jen kousek. U odbočky na polní cestu na něho čekala starostlivá žena. Držela v ruce lucernu a sotva spatřila muže, běžela mu v ústrety.

„Kde ses tak zdržel?“ vyzvíдалa. „Že ty ses stavil v hospodě!“

Po pravdě přiznal, že v žádné hospodě nebyl, ale že ohnivý mužík mu zkrížil cestu a popsal všechny svízele, než se z polí vymotal. Žena mu ale nevěřila.

„Jakýpak ohnivý muž, žádný není. Jen na mě dýchni!“ trvala na svém a cíťíc závan pálenky, kterou ho sousedé častovali, mračila se přenáramně. Teprve když připustil, že poseděl v knajpě, aby se na cestu posilnil, přimhouřila oko a vedla si ho spokojeně domů.

Čtenářské úlohy k pověsti O ohnivém muži a světýlkách pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ

Příklady řešení některých úloh najdeš na webové stránce uvedené dole na tomto listě, pokud ne, zvládneš to sám/sama.

Najdi a vysvětli význam slov. Použij je ve větě.

a) Člunek _____

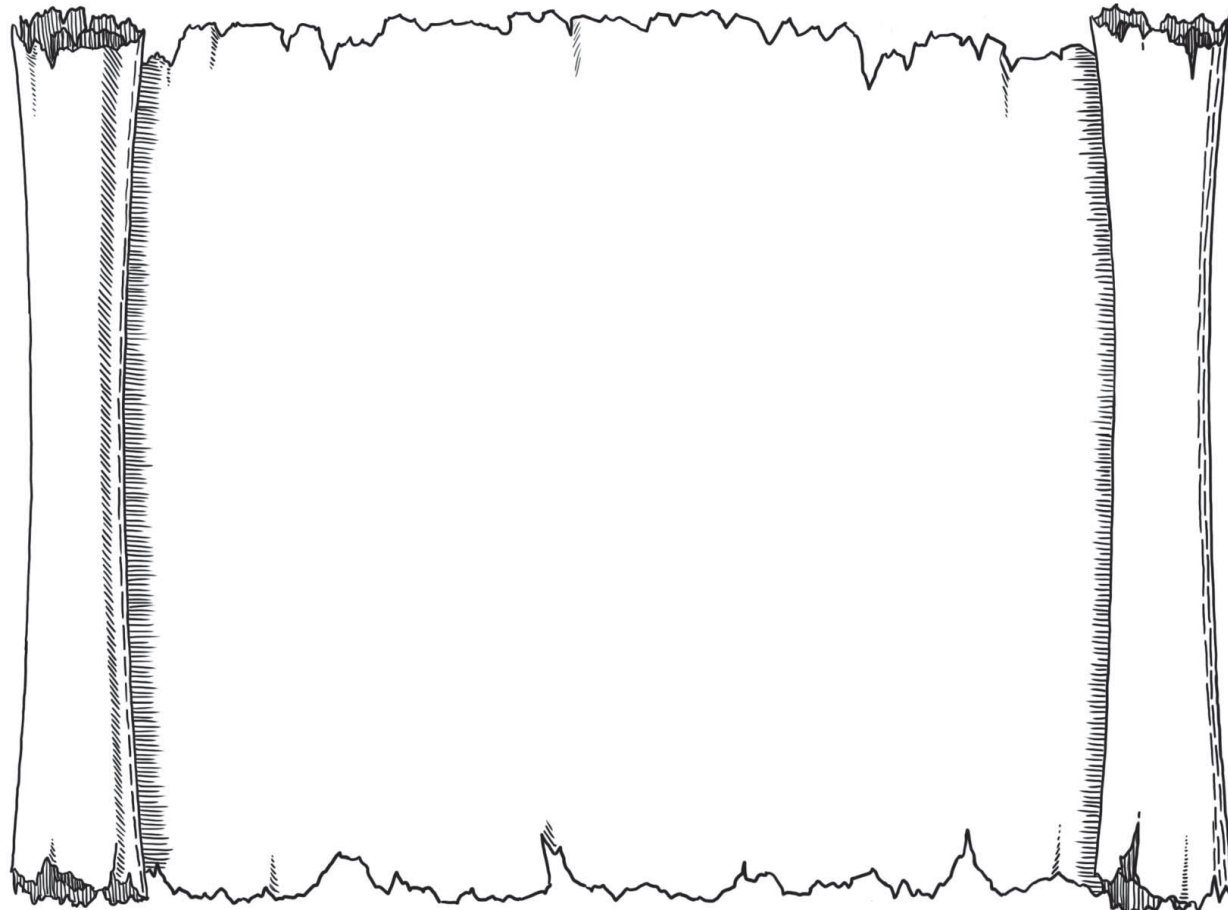
b) Meluzína _____

c) Plískanice _____

d) Knajpa _____

Nakresli mapu, kudy se tkadlec Velinský musel vydat. Vyznač na ni důležitá místa, kde prodával své plátno, kde se setkal s ohnivým mužem, hromničnou vrbu atd.

Představ si, že se příběh odehrává v současnosti – nebo dokonce v daleké budoucnosti. Staň se autorem a převyprávěj tento příběh.

Povolání Velinského: _____

Doba odehrávání příběhu: _____

Stručný děj: _____

Jaké vlastnosti má tkadlec Velinský? Jak se tyto vlastnosti projevují v jeho chování?

Jaké vlastnosti má Velinského žena? Jak se tyto vlastnosti projevují v jejím chování?
